

Accountantsverslag 2018

Gemeente Stichtse Vecht

17 juli 2019

Aan de raad van gemeente Stichtse
Vecht

T.a.v. J. Hekman, raadsgriffier
Postbus 1212
3600 BE MAARSSEN

Amstelveen, 17 juli 2019
Kenmerk: RB/MS/NS/PvW/AA19-1224

Ter informatie: De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudspagina interactief. Aan de hand van de menustructuur kan door het document genavigeerd worden. Via een klik op het BDO-logo gaat u steeds één stap terug in de menustructuur totdat u uiteindelijk weer in het hoofdmenu (de inhoudsopgave) uitkomt.

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2018 van gemeente Stichtse Vecht (hierna te noemen ‘gemeente’) gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2018. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke portefeuillehouder. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij vertrouwen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Met vriendelijke groet,

BDO Audit & Assurance B.V.

namens deze,

H.C.J. Bot RA

Inhoudsopgave

gemeente Stichtse Vecht

1. Dashboard accountantscontrole

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

3. Resultaat en financiële positie

4. Belangrijkste bevindingen

Bijlagen

1. Dashboard accountantscontrole

Strekking controleverklaring	Top 3 aandachtspunten voor 2019	Resultaat 2018												
<ul style="list-style-type: none"> De jaarrekening 2018 is getrouw en rechtmatig. Ongecorrigeerde controleverschillen blijven onder de goedkeuringstolerantie. Jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening. De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd. De WNT is nageleefd. Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage. De samenwerking is prettig verlopen. Wel hebben wij een aantal “leerpunten” onderkend. 	<ul style="list-style-type: none"> Preventieve controle op naleving Europese en interne aanbestedingsregels. IT-beheersomgeving: verbeteren beheersmaatregelen in financieel systeem. Doorontwikkeling Administratieve Organisatie en Interne Controle (naar rechtmatigheidsverklaring in 2021). 	<p>Het resultaat over 2018 bedraagt € 1,3 miljoen positief (na mutaties in reserves), terwijl € nihil was begroot. Het resultaat wijkt 1% af van de totale begrotingsomvang.</p> <table border="1" data-bbox="1756 428 2472 749"> <thead> <tr> <th>(x €1.000)</th> <th>2018</th> <th>Begroting na wijzigingen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Saldo van baten en lasten</td> <td>(2.695)</td> <td>1.560</td> </tr> <tr> <td>Mutatie reserves</td> <td>1.364</td> <td>(1.560)</td> </tr> <tr> <td>Resultaat</td> <td>(1.331)</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	(x €1.000)	2018	Begroting na wijzigingen	Saldo van baten en lasten	(2.695)	1.560	Mutatie reserves	1.364	(1.560)	Resultaat	(1.331)	0
(x €1.000)	2018	Begroting na wijzigingen												
Saldo van baten en lasten	(2.695)	1.560												
Mutatie reserves	1.364	(1.560)												
Resultaat	(1.331)	0												
<p>Ontwikkeling GREX</p> <ul style="list-style-type: none"> Actualisatie van de grondexploitatie heeft niet geleid tot een tussentijdse winstneming. Per ultimo boekjaar 2018 nog vier grondexploitatie lopend. De nog te realiseren opbrengsten bedragen € 7,2 miljoen (94%) en de nog te realiseren kosten bedragen € 5,9 miljoen (91%). Het nog te verwachten resultaat bedraagt hiermee € 1,4 miljoen positief. Een groot deel van de opbrengsten wordt gerealiseerd in 2019. De risico's ten aanzien van de grondexploitatie lijken hiermee beperkt. 	<p>Overige aandachtspunten</p> <ul style="list-style-type: none"> Aanbestedingsrechtmatigheid: Vanuit zowel de controle door team Audit als onze controle is vastgesteld dat met name de dossiervorming niet toereikend is. Het gaat hierbij om onder meer het ontbreken van overeenkomsten en het missen of onvolledig invullen van interne documenten zoals het inkoopstartformulier. Sociaal domein: Voor een bedrag van € 0,4 miljoen kon onvoldoende controle-informatie worden aangeleverd waaruit bleek dat de prestaties zijn geleverd voor de zorglasten. Daarnaast hebben de onzekerheden voor € 0,1 miljoen betrekking op PGB's. 	<p>Uw financiële positie vergeleken</p> <ul style="list-style-type: none"> De ratio weerstandsvermogen van 1,82 is vrijwel gelijk gebleven aan begroting 2018 (1,79) en voorgaand jaar (1,84). Vergeleken met de peergroup ligt de gemeente Stichtse Vecht in lijn met het gemiddelde van gemeenten met een omvang van tussen de 50.000 en 100.000 inwoners, hieruit kan geconcludeerd worden dat de financiële positie van de gemeente Stichtse Vecht voldoende is. 												

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

2.1 De jaarrekening is getrouw & rechtmatig

2.2 Toelichting onrechtmatigheden

2.3 BBV, WNT en SiSa

2.4 Top 3 aandachtspunten voor 2019

2.1 De jaarrekening is getrouw & rechtmatig

De jaarrekening 2018 is getrouw & rechtmatig

Wij hebben bij de jaarrekening 2018 van de gemeente Stichtse Vecht een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva per 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang welke door de gemeente zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle tevens resterende controleverschillen geconstateerd ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid.

Post/omschrijving van de toelichting	Fouten (* € 1.000)	Onzekerheden (* € 1.000)	Verwijzing
Getrouwheid			
Sociaal domein PGB's	-	130	Paragraaf 4.5
Sociaal domein ZIN	-	352	Paragraaf 4.5
Bevindingen < rapporteringstolerantie	PM	-	
Totaal	000	482	
Rechtmatigheid			
Ongesaldeerde getrouwheidsfouten zijn rechtmatigheidsfouten	-	482	Transport
Overschrijding investeringskredieten	628	-	Paragraaf 2.2
Totaal	628	482	

De goedkeuringstolerantie bedraagt € 1.375.000 voor fouten en € 4.125.000 voor onzekerheden. Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid.

2.2 Toelichting onrechtmatigheden

Krediet-
overschrijdingen
€ 628.000

1. Kredietoverschrijdingen

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid hebben wij tevens de lastenoverschrijdingen op investeringskredieten beoordeeld om vast te stellen of de gerealiseerde uitgaven binnen de door de gemeenteraad geautoriseerde begroting zijn gebleven. Uit deze analyse blijkt dat op enkele investeringskredieten sprake is van een overschrijding van de door de gemeenteraad vastgestelde investeringskredieten.

Dit betreffen drie grotere kredietoverschrijdingen boven de rapporteringstolerantie:

▪ Wegen Dorpsstraat Oud Zuilen:	€ 236.000
▪ KPG Speelplaatsen en terreinen 2018:	€ 116.000
▪ Riolering Dorpsstraat Oud Zuilen:	€ 116.000

De overige kredietoverschrijdingen beneden de materialiteit bedragen gesaldeerd € 160.000. Deze overschrijdingen zijn in het programma Fysiek in de jaarrekening toegelicht.

Onrechtmatige
aanbestedingen

2. Aanbestedingen

In het kader van de rechtmatigheidscontrole hebben wij de juiste toepassing van de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van een zogenaamde inkoopanalyse. Naar aanleiding van deze inkoopanalyse zijn een aantal contracten als onrechtmatig aangemerkt. Deze contracten hebben echter betrekking op het eigen inkoopbeleid en komen (vooralsnog) niet boven de Europese aanbestedingsgrens. De geconstateerde fouten/onzekerheden hebben betrekking op verkeerd aanbestede inhuur van medewerkers buiten de mantelpartijen om en voor een ander deel op overige diensten, werken en leveringen. Vanuit zowel de controle door team Audit als onze controle is vastgesteld dat met name de dossiervorming niet toereikend is. Het gaat hierbij om onder meer het ontbreken van overeenkomsten en het missen of onvolledig invullen van interne documenten, zoals het inkoopstartformulier.

Onrechtmatig-
heden Sociaal
Domein

3. Rechtmatigheidsfouten en onzekerheden in het kader van het Sociaal Domein (€ 0,5 miljoen)

Op basis van de uitgevoerde controlewerkzaamheden ten aanzien van het Sociaal Domein hebben wij fouten en onzekerheden (geëxtrapoleerd) geconstateerd van circa € 0,5 miljoen. Dit komt overeen met de calculatie van de gemeente Stichtse Vecht.

2.3 BBV, WNT en SiSa

<p>Het BBV wordt nageleefd</p>	<p>Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV) Wij hebben vastgesteld dat uw gemeente de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd.</p>
<p>WNT-verantwoording voldoet aan de vereisten.</p>	<p>Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechte in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.</p> <p>Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2018 niet meer bedragen dan € 189.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.</p> <p>Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.</p> <p>Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2018 van de gemeente Stichtse Vecht niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2018 van de gemeente Stichtse Vecht voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.</p>
<p>Geen bevindingen SiSa-bijlage</p>	<p>SiSa-bijlage Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2018. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens bijlage B.</p>

2.4 Top 3 aandachtspunten voor 2019

Inleiding	<p>Inleiding</p> <p>Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2018 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende top 3 van aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.</p>
1. Vanuit spendanalyse fouten geconstateerd	<p>Preventieve controle op naleving Europese en interne aanbestedingsregels</p> <p>Tijdens de interim-controle hebben wij geconstateerd dat wij niet kunnen steunen op de interne beheersmaatregelen in het proces ten aanzien van aanbestedingen, vooral omdat niet wordt afgedwongen dat inkopen via het centrale inkoopstelsel verlopen. Evenals voorgaande jaren heeft de gemeente Stichtse Vecht daarom achteraf een zogenaamde 'spendanalyse' uitgevoerd. Hieruit zijn onrechtmatigheden (fouten en onzekerheden) ten aanzien van het eigen gemeentelijke inkoopbeleid geconstateerd. Wij adviseren maatregelen (in de processen) te treffen die de kans op dergelijke fouten beperkt.</p>
2. IT-beheersomgeving	<p>IT-beheersomgeving</p> <p>In onze managementletter hebben wij uitgebreid gerapporteerd over de IT-beheersmaatregelen. De IT-omgeving ten aanzien van de financiële processen voldoet (nog) niet aan alle vereisten die door de accountant gesteld wordt, maar inmiddels zijn wel (forse) stappen gezet. De IT-beheersomgeving verdient in 2019 opnieuw de aandacht.</p>
3. Doorontwikkeling AO en VIC	<p>Doorontwikkeling Administratieve Organisatie en Interne Controle</p> <p>In onze managementletter hebben wij geconstateerd dat van een aantal processen de beheersmaatregelen in het proces niet altijd aanwezig of zichtbaar zijn. Wij hebben per proces aangegeven welke maatregelen mogelijk zijn, in combinatie met de beheersmaatregelen in de systemen. We hebben de afgelopen jaren gezien dat er stappen zijn gezet in de verdere ontwikkeling van de interne controle, maar constateren ook dat voor de accountantscontrole in veel gevallen niet gesteund kan worden op (zichtbare) interne beheersingsmaatregelen. Naar onze mening zal dit ook in 2019 opnieuw aandacht vragen, in combinatie met ontwikkelingen zoals de rechtmatigheidsverantwoording van het college vanaf 2021. Inmiddels heeft u hiertoe een project opgestart.</p>

3. Resultaat en financiële positie

3.1 Resultaat 2018

3.2 Uw financiële positie vergeleken

3.1 Resultaat 2018

Resultaat 2018 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 1,3 miljoen positief

Het resultaat van de gemeente Stichtse Vecht over het jaar 2018 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 1,3 miljoen voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

Overzicht van baten en lasten	2018 (x €1.000)	Begroting na wijzigingen (x €1.000)	Vershil	In %
Saldo van baten en lasten	-2.695	1.560	-4.255	-273%
Onttrekkingen reserves	-4.581	-5.047	466	-9%
Dotatie aan reserves	5.945	3.487	2.458	70%
Resultaat	-1.331	-	-1.331	-100%

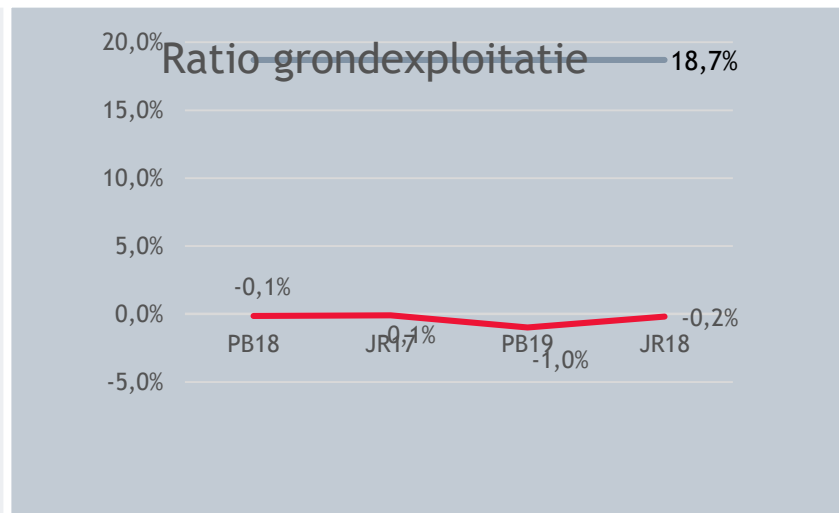
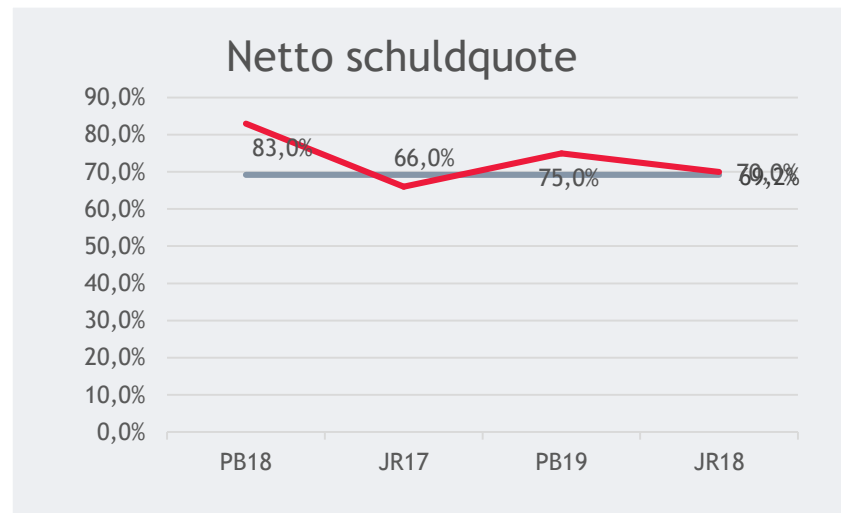
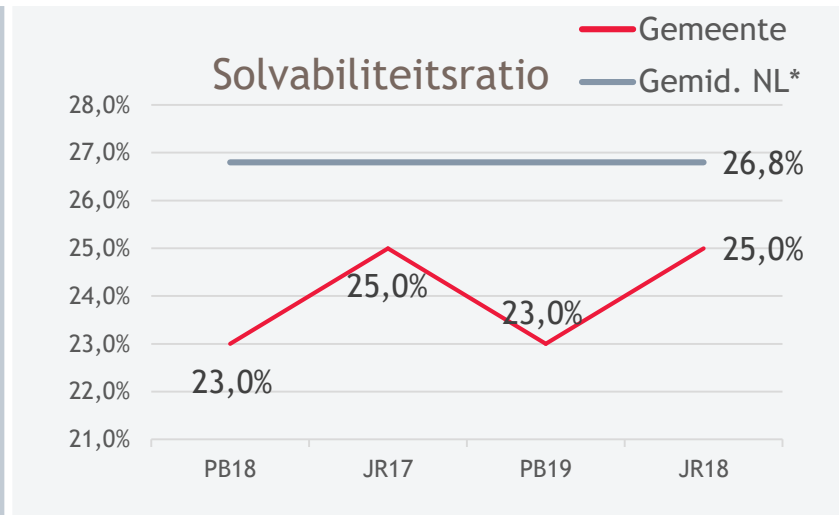
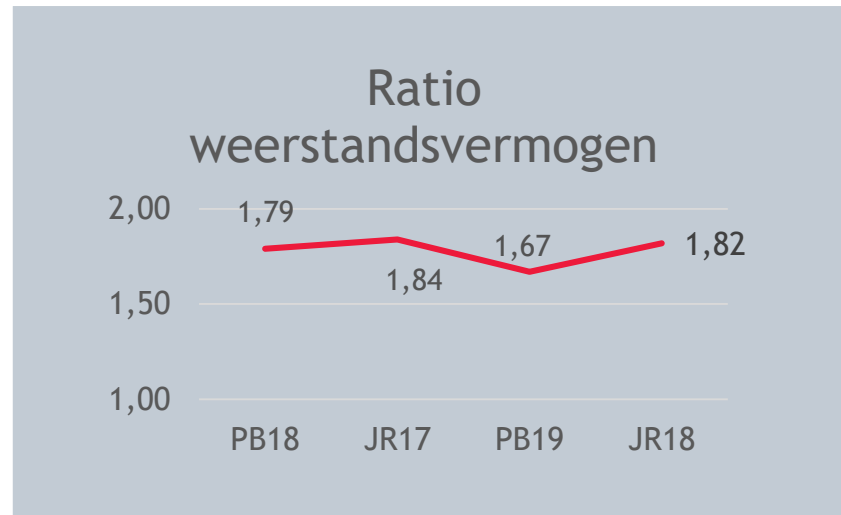
De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijzigingen worden veroorzaakt door:

- Programma Bestuur € 0,3 miljoen (voordelig)
  - Programma Veiligheid: € 0,2 miljoen (voordelig)
  - Programma Fysiek: € 1,1 miljoen (voordelig)
  - Diverse voor- en nadelen: € 0,3 miljoen (nadelig)
- Totaal: € 1,3 miljoen

In de jaarrekening heeft de organisatie per programma een toelichting opgenomen van de belangrijkste verschillen tussen de gewijzigde begroting en de realisatie. De afwijking in het programma Bestuur wordt onder andere veroorzaakt door enerzijds een voordeel op de Algemene uitkering van € 0,7 miljoen en anderzijds een renteaanpassing naar 1,3% (€ 0,5 miljoen nadeel). De voordelige afwijking op het programma Fysiek wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere bouwleges van € 0,9 miljoen als gevolg van bouwaanvragen voor grotere projecten in de laatste maanden van 2018.

Het resultaat 2018 wijkt af van de totale begrote lasten (na wijziging). Op basis van onze ervaringsnorm bij decentrale overheden is een afwijking van 2-3 % inherent aan een complex begrotingsproces. De afwijking bedraagt circa 2%. Dit is in lijn met onze benchmark. Gezien de solide financiële positie van de gemeente is de afwijking en het voordeel ten opzichte van de begroting niet zorgelijk.

3.2 Uw financiële positie vergeleken

- De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde over 2017 voor gemeenten in de categorie > 50.000 en < 100.000 inwoners volgens waarstaatjegemeente.nl

3.2 Uw financiële positie vergeleken

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden gezien

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Financiële positie gemeenten onder druk

Ontwikkeling Nederlandse Gemeenten

Het zijn roerige tijden voor gemeenten. De recessie - met de teruglopende inkomsten, tegenvallende grondverkoop en zware bezuinigingen - was nog maar net achter de rug, of de volgende grote uitdaging diende zich aan: het sociaal domein. Sinds 2015 bent u verantwoordelijk voor een groot aantal taken in het sociaal domein: maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en arbeidsparticipatie. Dat is een monsterklus, operationeel én financieel! Gemeenten kunnen die taken, die gemiddeld bijna 40% van de totale begroting uitmaken, nu nog nét dragen. De meeste gemeenten geven echter aan dat het sociaal domein zwaar drukt op de begroting en vrezen dat het water ze straks financieel tot aan de lippen komt te staan. Of erger. Dat roept de vraag op hoe financieel gezond de Nederlandse gemeenten zijn. En wat betekent dit alles voor de komende jaren?

Om daarover helderheid te geven, hebben wij vanuit de branchegroep Lokale Overheid de financiële cijfers en kengetallen van alle gemeenten in Nederland over 2008 tot en met 2017 op een rij gezet en geanalyseerd. De uitkomsten daarvan zijn niet eenduidig; daarvoor zijn de verschillen tussen gemeenten, provincies en (krimp)regio's te groot. Landelijk gezien ontdekten wij echter wel degelijk een trend: de algehele solvabiliteit is tussen 2009 en 2017 gedaald van 42% naar 35%. Juist nu de gemeenten als gevolg van de nieuwe verplichtingen in het sociaal domein onder grote financiële druk staan, is dat een zorgelijke ontwikkeling. De bewegingsvrijheid van gemeenten neemt af omdat gemeenten steeds minder invloed hebben op hun uitgaven. Krimpregio's hebben het zwaar. Dat vraagt om hernieuwde aandacht voor de weerbaarheid en wendbaarheid (stresstesten), een risicogericht financieel toezicht, de herijking van de Algemene Uitkering en nieuwe vormen van samenwerken. Hoe dan ook: deze uitdagingen betekenen dat gemeenten keuzes moeten maken.

3.2 Uw financiële positie vergeleken

Uw financiële positie is voldoende

Financiële positie

Kijkend naar uw peergroup ligt u in lijn met het gemiddelde van gemeenten met een omvang van tussen de 50.000 en 100.000 inwoners, hieruit kan geconcludeerd worden dat de financiële positie van de gemeente Stichtse Vecht voldoende is.

Uw weerstandsvermogen is voldoende

Weerstandsvermogen gemeente Stichtse Vecht is ruim voldoende

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 9,7 miljoen. Hiervan heeft € 0,1 miljoen betrekking op stelposten. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente Stichtse Vecht heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 5,3 miljoen. Wij hebben vastgesteld dat sprake is van een consistente en systematische risico-bepaling. Het weerstandsvermogen van de gemeente Stichtse Vecht is ruim voldoende te noemen.

De belastingcapaciteit bedraagt 112% (2017: 114%). De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

De gemeente kan aan haar lange termijn verplichtingen voldoen.

Solvabiliteit en netto-schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2018 25%. Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen. De solvabiliteit van de gemeente Stichtse Vecht ligt rond het landelijk gemiddelde over 2017 voor gemeenten in de categorie tussen de 50.000 tot 100.000 inwoners.

De netto schuldquote bedraagt 70%. De netto-schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden.

Voor zowel de solvabiliteit als de netto-schuldquote scoort de gemeente in lijn met gemeenten van vergelijkbare omvang. Ten aanzien van het weerstandsvermogen geldt dat deze in lijn ligt met vorig jaar en is met 1,82 voldoende.

Financieel risico als gevolg van de grondexploitatie is gering.

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie van de gemeente Stichtse Vecht is laag doordat de grondpositie (de waarde van de grond) ten opzichte van de totale baten gering is en de ratio is lager dan het landelijk gemiddelde van vergelijkbare gemeenten. De grondexploitaties worden nader toegelicht in paragraaf 4.2.

4. Belangrijkste bevindingen

4.1 Financiële beheersing en toezicht

4.2 Ontwikkeling grondexploitaties

4.3 Overige bevindingen

4.4 Begrotingsrechtmatigheid

4.5 Sociaal domein uitgelicht

4.1 Financiële beheersing en toezicht

Financiële beheersing en toezicht	<p>Bevindingen naar aanleiding van onze interim-controle</p> <p>Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle is primair gericht op de administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens. De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze managementletter. Samenvattend constateren wij dat uw organisatie de belangrijkste onderwerpen vanuit de bedrijfsvoering op de agenda heeft staan, hieraan voldoende aandacht besteedt en daarbij alert inspeelt op de externe en interne ontwikkelingen.</p> <p>De risico's die op korte termijn van belang zijn voor de gemeente, zoals onder andere de aanbestedingsrechtmatigheid en de automatiseringsomgeving komen in de managementletter aan bod. Voor meer gedetailleerde informatie verwijzen wij u naar onze managementletter.</p>
Proces jaarafsluiting en controle	<p>De samenwerking is evenals voorgaand jaar prettig verlopen, echter zijn er nog een aantal leerpunten voor de organisatie/gemeente. De zaken die ons positief zijn opgevallen betreffen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Behulpzaamheid van de medewerkers. 2. Bij aanvang van de jaarrekeningcontrole was een concept programmarekening beschikbaar. <p>Zaken die volgens ons voor verbetering vatbaar zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tijdige aanlevering van belangrijke documenten, zoals de onderbouwing van voorzieningen. 2. Als gevolg van het uitlopen van de planning voor het opstellen van de jaarrekening, was het dossier niet geheel opgeleverd volgens de lijst op te leveren stukken. Tevens was hierdoor geen ruimte meer voor de coördinator om voorafgaand aan de controle grondige (zichtbare) analyse op de herkomst (onderbouwende controledocumentatie) van de cijfers uit te voeren.

4.2 Ontwikkeling grondexploitaties

Actualisatie en
bijstelling
grondexploitaties

Actualisatie en bijstelling grondexploitaties

Een balanspost met betrekking tot onderhanden projecten betreft de voorraden (grondexploitatie). Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, druk op verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd.

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot drie P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programmering:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- **Prijs:** inherent gevolg van de economische crisis is dat de verkoopprijzen van woningen en dus van grond onder druk staan. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen?

Deze drie P's zijn tijdens de jaarrekeningcontrole besproken met uw medewerkers. Tijdens deze gesprekken zijn de uitgangspunten gechallenged. De grondexploitaties zijn met deze uitgangspunten per 31 december 2018 geactualiseerd. Tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze zijn gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen.

Per ultimo boekjaar 2018 zijn de grondexploitaties CSV Vreeland, Harmonieplein, Flambouw Nigtevecht en Veenkluit Tienhoven nog lopend. De nog te realiseren opbrengsten bedragen € 7,2 miljoen (94%) en de nog te realiseren kosten bedragen € 5,9 miljoen (91%). Het complex Harmonieplein betreft met nog te realiseren opbrengsten van circa € 4,4 miljoen de grootste lopende grondexploitatie. Het nog te verwachten resultaat bedraagt hiermee € 1,4 miljoen positief. Een groot deel van de opbrengsten wordt in 2019 gerealiseerd, waardoor de risico's ten aanzien van de grondexploitaties beperkt lijken.

Redelijkheid
belangrijkste
schattingselementen
vastgesteld

4.2 Grondexploitatie: verloop boekwaarden

De gemeente Stichtse Vecht heeft een aantal verkopen gerealiseerd

Cijfermatig beeld
grondexploitaties
en belangrijkste
ontwikkelingen

De ontwikkeling van de boekwaarden

De ontwikkeling van de boekwaarde van gronden in 2018 is als volgt weer te geven (zie ook toelichting in de jaarrekening):

(*€ 1.000)	BW 31-12-2017	Investerings	Inkomsten	Mutatie voorzieningen	Resultaatsneming	BW 31-12-2018 (Ex voorziening)
CSV Vreeland	-/- 246	7	-/- 275	0	0	-/- 515
Flambouw Nigtevecht	48	31	0	0	0	79
Harmonieplein	75	109	-/- 26	0	0	158
Veenkluit Tienhoven	0	42	0	0	0	42
Voorziening grondexploitatie	0	0	0	0	0	0
Totaal gronden	-/- 123	190	-/- 302	0	0	-/- 235

Boekwaarde is in 2018 afgenomen van afgerond € 0,1 miljoen negatief naar € 0,2 miljoen negatief. De belangrijkste mutaties zijn:

- Investerings : € 0,2 miljoen; dit wordt vooral verklaard door de lasten bouw en woonrijp maken in het project Harmonieplein.
- Verkopen : € 0,3 miljoen; dit betreft vooral verkopen in het complex CSV Vreeland.
- POC- methode : In totaal wordt er voor € nihil winst genomen.
- Vrijval voorziening : Geen sprake van een voorziening voor verlieslatende complexen per ultimo boekjaar.

Tussentijdse winstneming

In 2018 heeft geen tussentijdse winstneming plaatsgevonden. Gezien de omvang van afgerond € 40.000 (beneden rapporteringstolerantie) van een eventuele tussentijdse winst kunnen wij ons hiermee verenigen.

4.3 Overige bevindingen

De gemeente heeft een voorziening voor onderhoud begraafplaatsen gevormd

Grafrechten en grafonderhoud

Het beheer en onderhoud van uw begraafplaatsen wordt gefinancierd uit de inkomsten van de grafrechten. Bij uw gemeente bestaat de mogelijkheid om grafrechten en/of onderhoudsrechten af te kopen. Uit de ontvangen afkoopsom vloeit voor de gemeente de verplichting voort het graf gedurende de overeengekomen periode ter beschikking te stellen en/of te onderhouden.

Uit gewijzigde BBV inzichten is duidelijk geworden dat voor ontvangen afkoopsommen een voorziening (vooruit ontvangen gelden van derden) gevormd zou moeten worden. Immers: de afkoopsom heeft betrekking op meerdere jaren en daarom zou gedurende de looptijd hiervan jaarlijks een deel van de gevormde voorziening ten gunste van het programmaonderdeel geboekt moeten worden. Feitelijk zijn de ontvangen afkoopsommen een meerjarige verplichting aan degene die de afkoopsom heeft betaald.

Het BBV biedt echter ook weer een uitzondering voor deze regel. De ontvangen afkoopbedragen mogen namelijk nog steeds in hun geheel als bate worden opgenomen in het jaar waarin het grafrecht/ onderhoudsrecht is verleend. Hiervoor is door de gemeente vanuit administratieve eenvoud gekozen. Voorwaarde hiervoor is wel dat indien het totaal van de jaarlijks ontvangen afkoopsommen een (bij benadering) gelijke omvang moet hebben als het totaal van de aan een jaar toe te rekenen legesbaten. Wij kunnen instemmen met deze verwerkingswijze. Wel willen wij nog wijzen op het volgende: Als deze systematiek wordt toegepast dan wordt gekozen voor een soort van omslagstelsel waarbij de jaarlijkse afkoopsommen voor (toekomstige) lasten gebruikt worden ter dekking van de huidige kosten. Of deze werkwijze voor de lange termijn houdbaar is, is door ons niet tot in detail onderzocht. Bij een vergrijzende bevolking en toenemende sterfte is het niet ondenkbaar dat deze systematiek voor de lange termijn niet meer houdbaar is en dat een aanvullende bijdrage van de gemeente vereist is of dat hogere begraafrechten geheven moeten worden om de begraafexploitatie sluitend te houden. Wij adviseren om de mogelijke nadelige financiële effecten op de lange termijn nader te onderzoeken en om zo nodig de systematiek aan te passen.

4.3 Overige bevindingen

De geactualiseerde onderhouds-plannen laten een overschot zien van € 1,9 miljoen

Voorziening wegen

De voorziening wegen is ingesteld ter egalisatie van de kosten voor de onderhoud van wegen. De voorziening voor het onderhoud is gebaseerd op het wegenbeheerplan 2018 -2021.

Uit de geactualiseerde onderhoudsbegroting bleek een overschot van ongeveer € 1,9 miljoen in 2018. Dit komt voornamelijk doordat werkzaamheden, door prioritering, later zijn opgestart en investeringen als gevolg hiervan niet zijn afgesloten. Omdat de investeringen niet afgesloten, zijn in lijn met de nota waardering en afschrijving, in het jaar 2018 geen kapitaallasten doorbelast.

Voor 2019 is het van belang dat aanpassingen op de onderhoudsbegroting worden onderbouwd met inspecties dan wel andere onderliggende documentatie om de betrouwbaarheid van de onderhoudsbegroting te waarborgen.

Het GRP plan laat een overschot zien van € 1,6 miljoen

Voorziening riolering

De voorziening riolering is ingesteld ter egalisatie van de kosten voor de onderhoud van riolering. Deze voorziening wordt opgebouwd uit de door de burger betaalde rioolheffing. De onttrekkingen mogen dan ook enkel ten gunste komen van de werkzaamheden inzake het riool. Gedurende de controle is er geconstateerd dat de financiële kant van de onderbouwing van de voorziening achter loopt bij de planning waardoor de plannen minder betrouwbaar worden richting de toekomst.

Voor de voorziening GRP is een beheerplan opgesteld voor de periode 2017 -2021.

Het plan onderliggend aan de VGRP toont lagere rioollasten voor het jaar 2018. Hierdoor is de voorziening per 31 december 2018 € 1,6 miljoen hoger dan volgens het plan (€ 8,3 miljoen). Het kostendekkingspercentage voor riolering bedraagt op basis van de baten en lasten 125%.

Het plan wijkt dus af van de verantwoorde voorziening. Het is echter van belang dat er een gedegen financiële planning aanwezig is om de omvang van de voorziening te kunnen controleren. Voor de gemeente is het van belang dat deze plannen actueel zijn voor de liquiditeitsplanning. Doordat de werkelijkheid in deze mate afwijkt van de planning neemt de betrouwbaarheid van het plan tevens af aangezien uit het huidige plan niet blijkt welk deel van het plan wel is gerealiseerd en welk deel nog uitgevoerd dient te worden. Het advies is dan ook om de beheersplannen te actualiseren en deze actueel te houden op basis van de uitgevoerde werkzaamheden en de planning voor de uit te voeren werkzaamheden.

Beheersplan is inmiddels 5 jaar oud

Voorziening Vastgoed

De voorziening vastgoed is ingesteld ter egalisatie van de kosten voor onderhoud van vastgoed. Het huidige beheersplan dateert van 2014 en is in overeenstemming met de voorschriften van het BBV niet meer actueel (maximaal 5 jaar). Het advies is dan ook om de beheersplannen te actualiseren en deze actueel te houden op basis van de uitgevoerde werkzaamheden en de planning voor de uit te voeren werkzaamheden.

4.3 Overige bevindingen

Overschrijding van de kasgeldlimiet

Overschrijding kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is in 2018 met € 8,7 miljoen overschreden. Op basis van de berekening bedraagt de limiet € 11,2 miljoen op basis van de begrote lasten (€ 132 miljoen). Voorgaand jaar was sprake van overschrijding van € 9,6 miljoen. In de Kadernota Rechtmatigheid en in de Vraag-en Antwoord-rubriek van de Commissie BBV is aangegeven dat een overschrijding van de kasgeldlimiet onrechtmatig is, maar niet meetelt in het oordeel van de accountant. Daarnaast heeft de gemeente een ontheffing van de provincie ontvangen voor het overschrijden van de kasgeldlimiet.

Verschillen in module in kaart brengen

De module van de materiele vaste activa sluit niet aan op de financiële administratie

Wij hebben tijdens de controle vastgesteld dat de module van de materiele vaste activa niet één op één aansluit op de financiële administratie. Als gevolg hiervan zijn correcties die gemaakt worden in de financiële administratie niet opgenomen in de module. Door middel van detailtesten hebben wij vastgesteld dat de materiele vaste activa juist is verantwoord in de financiële administratie. Wij adviseren u de (verschillen in de) geregistreerde activa in de module in kaart te brengen en te laten aansluiten op de financiële administratie.

Vastlegging wijzigingen in dossier

Dossiervorming WMO

In het kader van de jaarrekeningcontrole hebben wij gegevensgericht dossiercontroles uitgevoerd op de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Bij twee items in de steekproef is gebleken dat er geen duidelijke vastlegging is met betrekking tot wijzigingen of toevoegingen van rolstoelen. Dit betroffen wijzigingen als gevolg van een herziene prijs in verband met een nieuw contract en de toevoeging van een elektrische motor aan de rolstoel. Wij adviseren u dergelijke wijzigingen duidelijk (in een rapportage) vast te leggen en op te nemen in het dossier.

Invoering WNRA

WNRA

De invoering van de WNRA vindt plaats per 1 januari 2020. Inmiddels is de CAO Gemeenten (de vervanger voor de CAR-UWO) definitief waardoor het overgrote deel van de uitgangspunten duidelijk zijn. In 2019 zal uw organisatie in kaart moeten brengen op welke wijze dit effect heeft op uw begroting en dienen de wijzigingen in omstandigheden gecommuniceerd te worden met uw personeel.

Naast de ontwikkelingen die de WNRA heeft voor uw gemeente is dit ook van invloed op de gemeenschappelijke regelingen waarin u deelneemt. Met name bij de veiligheidsregio kan de WRNA (voor veiligheidsregio's uitgesteld tot 2021) mogelijk grote financiële gevolgen hebben. Gezien de huidige discussie omtrent de vrijwilligersstatus van de brandweerlieden, die volgens de Europese standaarden zal worden omgezet naar een part-time dienstverband, zal tot gevolg hebben over de vergoedingen van de brandweervrijwilligers sociale lasten en pensioenbijdrages gedaan moeten worden. Ondanks het feit dat deze omzetting nog niet definitief is, is het aan te raden om samen met uw veiligheidsregio de financiële gevolgen in kaart te brengen.

4.4 Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsrecht- Matigheid

Lastenoverschrijdingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid

In totaal heeft uw gemeente circa € 128,8 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover circa € 131,5 miljoen aan werkelijke lasten in 2018. Dit is in totaal een overschrijding van 2,7 miljoen (1%). De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijzigingen worden voornamelijk veroorzaakt door extra lasten binnen het sociaal domein. Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 127,2 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 134,2 miljoen aan werkelijke baten in 2018. In totaal gaat het om een hogere realisatie van baten van € 7 miljoen (5%). Het saldo van baten en lasten voor mutaties in reserves bedraagt hiermee € 2,7 miljoen. Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2018 is er per saldo circa € 1,6 miljoen aan de reserves toegevoegd zodat het gerealiseerde resultaat € 1,3 miljoen positief bedraagt.

De gemeenteraad autoriseert de begroting en stelt de kaders voor het college vast. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid binnen de gestelde begroting. Begrotingsafwijkingen dienen tijdig gesignaleerd en gerapporteerd te worden aan de gemeenteraad. Bij begrotingsoverschrijdingen die niet gedurende het jaar zijn voorgelegd aan de gemeenteraad is formeel sprake van een onrechtmatigheid. Echter hoeven deze overschrijdingen niet altijd te worden meegewogen in het accountantsoordeel bijvoorbeeld indien de overschrijding geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerd opbrengsten of overschrijdingen bij open-einde regelingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten zijn de begrotingsoverschrijdingen nader weergegeven en geanalyseerd.

4.4 Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid

Zoals blijkt uit het overzicht van baten en lasten zijn er begrotingsoverschrijdingen op de lasten te constateren. Deze zijn in te delen in de onderstaande categorieën zoals opgenomen in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV.

Lasten per programma (* € 1.000)	Begrotingsafwijking (* € 1.000)	Onrechtmatig, telt <u>niet</u> mee in het oordeel	Onrechtmatig, telt <u>wel</u> mee in het oordeel
1. Bestuur (totaal € 26.672)	Betreft overschrijdingen (totaal € 2.138) welke worden gecompenseerd door opbrengsten.	✓	
3. Fysiek (totaal € 36.356)	Betreft overschrijdingen (totaal € 309). De hogere uitgaven passen binnen het bestaande beleid welke niet tijdig zijn gesignaleerd.	✓	
4. Sociaal (totaal € 49.476)	Betreft overschrijdingen (totaal € 375) welke worden gecompenseerd door opbrengsten.	✓	

Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de analyse begrotingsafwijkingen zoals opgenomen in de toelichting per programma in de programmarekening.

4.5 Sociaal domein uitgelicht

Lasten Sociaal domein 2018 bedragen volgens programma-rekening circa € 14,2 miljoen

Sprake van € 0,5 miljoen aan onzekerheden als gevolg van niet ontvangen controle-verklaringen en onzekerheden PGB

Sociaal domein in de jaarrekening

De uitgaven van de gemeente Stichtse Vecht over 2018 bedroegen voor het programma Sociaal domein (Participatiewet, WMO en Jeugd) ruim € 49,5 miljoen (begroot: € 48,9 miljoen). Op hoofdlijnen is de volgende onderverdeling naar de stromen “Jeugdzorg en WMO” te maken:

Onderdeel	2018	2017
Jeugdzorg ZIN	9,1	7,9
WMO ZIN	4,3	4,0
PGB	0,8	1,1
Totaal	14,2	13

Voor zowel jeugd als maatschappelijke ondersteuning geldt dat de uitgaven de afgelopen jaren (fors) zijn gestegen. Deze stijgingen ontstaan voornamelijk door een toenemende vraag. De landelijke financiële ontwikkelingen zijn zorgwekkend en een steeds groter deel van de beschikbare middelen in de begroting van de gemeente Stichtse Vecht worden hierdoor besteed aan het sociaal domein (met name Jeugd). Dergelijke stijgingen zijn op de lange termijn niet houdbaar, temeer ook omdat de gemeente Stichtse Vecht de aanvullende uitgaven niet kan claimen bij het Rijk. De gemeente Stichtse Vecht onderneemt diverse initiatieven om de kosten van het sociaal terug te dringen. Het is zaak om daarbij kritisch de ontwikkeling van de uitgaven in het sociaal domein te blijven bewaken.

Onzekerheden Sociaal domein

De gemeente heeft in regioverband (“Utrecht West”) met andere gemeenten Jeugdzorg en Wmo ingekocht. Voor een groot aantal aanbieders heeft de gemeente (eveneens in regioverband) in 2018 een controleverklaring ontvangen ten aanzien van de geleverde zorg over 2018. Uit de controle blijken geen onjuistheden. Voor een bedrag van € 0,4 miljoen kon onvoldoende controle-informatie worden aangeleverd waaruit bleek dat de prestaties zijn geleverd voor de zorglasten. Dit betreft vooral zorgaanbieders waarvoor geen controleverklaring bij een productieverantwoording kon worden geleverd. Daarnaast hebben de onzekerheden voor € 0,1 miljoen betrekking op PGB's. Deze onzekerheid wordt voornamelijk veroorzaakt door de ontvangen controleverklaring van de Sociale Verzekeringsbank (SVB), waarin een oordeel met beperking is opgenomen. De gemeente heeft zelf in 2018 adequate maatregelen getroffen om de onzekerheid zoveel mogelijk te reduceren. Ten aanzien van de PGB's blijkt dat de fouten gerapporteerd door de SVB aanzienlijk zijn gedaald ten opzichte van 2017. De fouten ten aanzien van de PGB's blijven onder de rapporteringstolerantie.

Bijlage A: Onze controle

Bijlage C: In control statement

Bijlage B: Bevindingen SiSa-bijlage

Bijlage A

Onze controle

Doel en object van de controle	Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Stichtse Vecht, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld zijn in overeenstemming met het BBV. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging.
Materialiteit	Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.370.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 50.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.
Onafhankelijkheid	Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controle cliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij bevestigen dat we geen giften hebben gegeven aan dan wel aangenomen van de organisatie of haar personeel. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.

Bijlage A

Onze controle

Opdracht en controleaanpak	<p>Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.</p> <p>Onze controleaanpak is gebaseerd op een risicogerichte benadering. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van gemeente Stichtse Vecht. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.</p> <p>De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad.</p> <p>Deze risico's betreffen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waardering van de voorraden bouwgrond in exploitatie • Rechtmatigheid uit hoofde van de Europese aanbestedingen • Management override
Strekking van de controleverklaring	<p>Aangezien de jaarrekening 2018 van gemeente Stichtse Vecht aan de daaraan te stellen eisen voldoet, hebben wij een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij deze jaarrekening. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle van de jaarrekening 2018 zijn afdoende behandeld en onze controle is afgerond.</p>
Continuïteit	<p>De waarderingen in de jaarrekening van gemeente Stichtse Vecht zijn gebaseerd op de veronderstelling dat gemeente Stichtse Vecht als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar.</p>

Bijlage A

Onze controle

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De jaarstukken 2018 van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag 2018 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen).
- De jaarrekening 2018 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De grondslagen van de jaarrekening 2018 zijn aanvaardbaar

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2018. In 2018 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Bijlage A

Onze controle

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met de concern controller en de portefeuillehouder financiën. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klant specifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voorzover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening.

Uit onze beoordelingen van de van de boven genoemde regelgeving in combinatie met de branche waarin u als lokale overheidsinstelling functioneert hebben wij geen tekenen dat er strijdigheden plaatsvinden.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter 2018. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. De punten waarop de verschillende applicaties voor verbetering vatbaar zijn, zijn met u in onze management letter gecommuniceerd.

Bijlage B

Bevindingen SISA-bijlage

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Stichtse Vecht heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst.

Strekking controleverklaring rechtmatigheid	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid	Goedkeurend

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2018 in het kader van SiSa worden verantwoord. Wij doen dit middels een tabel, die ook moet worden opgenomen als geen fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Per regeling wordt aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Deze tabel hierna weergegeven.

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout / onzekerheid
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)			
F1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2018			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2018			

Bijlage C

In control statement

Rechtmatigheids-
verantwoording
college vanaf
boekjaar 2021

De aanleiding

Momenteel geven de externe accountants nog een verklaring af ten aanzien van de rechtmatigheid, maar vanaf het boekjaar 2021 geeft de externe accountant alleen nog een oordeel inzake de getrouwheid van de jaarrekening. Vanaf 2021 geeft het college van B&W zelf een rechtmatigheidsverantwoording af in de jaarstukken. Als gemeente is het verstandig dat u zich nu al voorbereid. Vragen die u zich voorafgaand aan de wetwijziging kan stellen zijn¹:

1. Wat zijn uw gemeentelijke ambities aangaande de rechtmatigheidsverantwoording en het eventueel breder trekken naar een “in control statement”? En hoe raken deze ambities de inrichting van uw bedrijfsvoering?
2. Wat is er voor nodig om (als B&W) straks een rechtmatigheidsverantwoording af te kunnen geven?
3. Heeft u al voldoende expertise in huis of moet u samenwerking in de regio opzoeken?
4. In hoeverre bent u al in staat om zelf een oordeel te geven over de financiële rechtmatigheid van uw belangrijkste processen? Is uw verbijzonderde interne controle-functie bijvoorbeeld al zodanig opgezet dat, aan het eind van het jaar al een totaalconclusie getrokken kan worden met opgenomen een vertaling naar de balans en staat van baten en lasten?
5. Kan uw gemeente al eerder proberen om zelf een (deel van de) rechtmatigheidsverantwoording op te stellen, vooruitlopend op de wettelijke verplichting, en kan die verantwoording dan ook gebruikt worden voor de afstemming en voorbereiding op de externe accountantscontrole?

Uw gemeente wordt straks gevraagd een rechtmatigheidsverantwoording af te geven. Een in Control Statement gaat verder dan de rechtmatigheidsverantwoording. Het gaat bij een in control statement niet alleen over de risico's die bestaan op het gebied van rechtmatigheid, maar om alle risico's met een grote kans en/of impact.

¹ Rechtmatigheidsverantwoording in jaarrekening van gemeente, 5 oktober 2018, <https://vng.nl/onderwerpenindex/gemeentefinancien/begroting-en-verantwoording/nieuws/rechtmatigheidsverantwoording-in-jaarrekening-van-gemeente>

Bijlage C

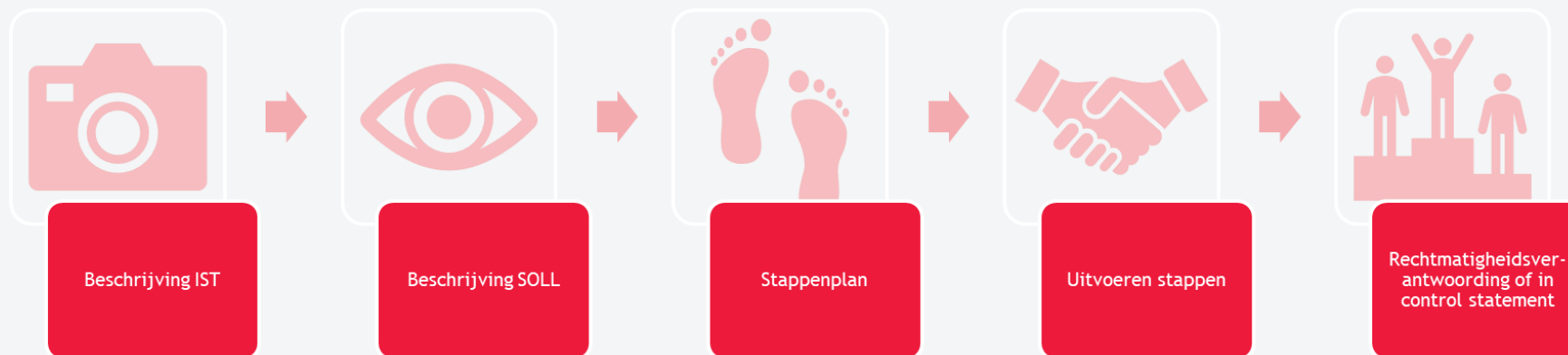
In control statement

Stappenplan rechtmatigheids- verantwoording

Hoe kom je tot een rechtmatigheidsverantwoording / In Control Statement?

De wettelijke wijziging is gericht op de rechtmatigheid. Veel gemeenten moeten hiervoor nog de nodige stappen zetten, hierbij kan gedacht worden aan:

1. Het in kaart brengen van de huidige situatie (IST situatie).
  - Vaststellen in hoeverre de gemeente al in staat is om zelf een oordeel te geven over de rechtmatigheid.
  - Beoordelen van het huidige interne risicobeheersings- en controlesysteem en het evalueren van de huidige verbijzonderde interne controle-functie.
2. Het bepalen welke ambities uw gemeente heeft aangaande de rechtmatigheidsverantwoording. De range loopt van een rechtmatigheidsverantwoording op enkele onderwerpen tot het In Control Statement. (SOLL situatie).
3. Het vertalen van de ambities naar de inrichting van de bedrijfsvoering c.q. bepalen welke stappen gezet moeten worden om de SOLL situatie te bereiken.
4. Uitvoeren van de stappen, waarbij onder andere gedacht kan worden aan de stappen: het in kaart brengen van de rechtmatigheidsrisico's en het uitvoeren van interne controles.
5. Als laatste stap het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording.

Nieuwe perspectieven

In de nieuwe economie doen kansen zich sneller voor dan ooit. Nieuwe spelregels geven een boost aan zakelijk werken. En een nieuwe generatie staat klaar om het anders te doen. Beter, slimmer, innovatiever. Wie succesvol wil ondernemen, moet zelf ook vernieuwen. Open staan voor verandering. En met open vizier kijken naar de mogelijkheden die voor ons liggen.

Nieuwe perspectieven, dát is wat BDO u wil bieden. En kan bieden, dankzij onze unieke combinatie van lokale marktkennis en een internationaal netwerk. Persoonlijke dienstverlening en een professionele aanpak. BDO helpt u graag om vanuit een andere invalshoek naar uw business te kijken. Zodat u de juiste beslissingen neemt om uw organisatie sterker, wendbaarder en succesvoller te maken. Of u nu een mkb-bedrijf, familiebedrijf, publieke organisatie of internationale organisatie bent.

BDO kijkt graag met u vooruit. Samen komen we tot nieuwe inzichten en nieuwe kansen in uw markt. Samen creëren we nieuwe perspectieven.

BDO Accountants & Adviseurs verleent vanuit 25 vestigingen in heel Nederland en met ruim 2.500 professionals diensten op het gebied van accountancy, belastingadvies en consultancy.

BDO adviseert organisaties in tal van branches en is sterk in de advisering aan het Nederlandse middenbedrijf, (semi-) overheidsinstellingen en familiebedrijven. Of het nu gaat om een controle van uw jaarrekening, de begeleiding van een ingewikkelde overname of een fiscaal advies op maat. In alle gevallen heeft u te maken met professionals. Zowel lokaal, regionaal, landelijk als internationaal. BDO maakt deel uit van het internationale BDO-netwerk (actief in 162 landen, meer dan 73.500 medewerkers wereldwijd) dat bestaat uit zelfstandige en onafhankelijke organisaties, die over de hele wereld onder de merknaam BDO actief zijn op het gebied van de zakelijke dienstverlening. Dat maakt ons in alle opzichten bijzonder betrokken. Kijk voor meer informatie op www.bdo.nl